

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyně JUDr. Zorou Šmolkovou ve věci

žalobce: **J. R.**

zastoupen Mgr. Josefem Blažkem, advokátem,
sídlem Žižkovo nám. 39/2, 792 01 Bruntál,

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**

sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 12. 2018 č. j. MPSV-2018/245402-923,
o odměně pěstouna,

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou doručenou Krajskému soudu v Ostravě dne 30. 1. 2019 domáhá přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 12. 2018 č. j. MPSV-2018/245402-923 (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce České republiky (dále jen úřad práce) z 2. 10. 2018 o zamítnutí žádosti o dávku péstounské péče odměna pěstouna ode dne 18. 8. 2018. Žalobce poukázal na to, že rozhodnutí zohledňovalo příjmy, které žalobce nedostával, nebo příjmy, které mu sice byly přiznány, ale bylo zahájeno řízení o jejich odnětí a žalobce je zřejmě bude muset vrátet, a dále nebyly zohledněny výdaje rodiny, zejména pak potíže, které má žalobce s bydlením spočívající v tom, že polovina domu po smrti jeho manželky patří novému majiteli, který bude naléhat na odchod, a pro získání nového bydlení jsou nezbytnou podmínkou vysoké kauce. Konkrétně žalobce namítl, že úřad práce zohlednil jeho starobní důchod ve výši 9 360 Kč, zatímco ten je mu vyplácen jen ve výši 7 251 Kč měsíčně z důvodu celé řady exekucí. V rozhodnutí je rovněž zohledněn příspěvek na péči, ačkoliv dne 11. 12. 2018 bylo zahájeno z moci úřední správní řízení o odnětí tohoto příspěvku. Zvýšené výdaje, které měly být podle žalobce zohledněny, jsou náklady na dovoz nezletilé Z. do školy a internátu ve Velkých Heralticích, kam ji žalobce s ohledem na svůj špatný zdravotní stav vozí starším osobním vozidlem a toto dojíždění představuje výrazně vyšší částku než 500 Kč, které mu byly přiznány, a rovně vysoké náklady na vytápění domu. Žalobce proto navrhl zrušení jak napadeného rozhodnutí, tak i jeho předcházejícího prvostupňového rozhodnutí.
2. Žalovaný s žalobou nesouhlasil. K uváděným exekucím na důchod žalovaný skutečně nepřihlédl, protože v rámci tzv. nepojistných dávek, tj. dávek péstounské péče, se k exekucím nepřihlíží. K možnému odnětí příspěvku na péči žalovaný rovněž nepřihlédl, protože napadené rozhodnutí bylo vydáno 7. 12. 2018, před zahájením řízení o odnětí příspěvku na péči. Jde sice o příjem, k němuž se pro posouzení celkových sociálních a majetkových poměrů nepřihlíží, přesto představuje jakousi odměnu žalobce za péči o nezletilou a jde o finanční prostředky, které má k dispozici. K nedostatečnému příspěvku na pohonné hmoty žalovaný uvedl, že cílem přiznaného příspěvku na mobilitu není saturovat veškeré výdaje spojené s nákupem pohonných hmot, ale přispět na nákup pohonných hmot osobám, které mají nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením označeným symbolem ZTP nebo ZTP/P. Co se týče

budoucích komplikací s bydlením a zvýšených nákladů na bydlení, žalovaný pouze uvedl, že stav do budoucna nelze předjímat.

3. Krajský soud poté, co zjistil, že žaloba byla podána včas ve lhůtě dvou měsíců po doručení písemného vyhotovení rozhodnutí žalovaného žalobci, tedy v souladu s ustanovením § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. v mezích žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná; ve věci rozhodl bez jednání v souladu s ustanovením § 51 odst. 1 s. ř. s., neboť s tímto postupem oba účastníci souhlasili.
4. Ze správního spisu krajský soud zjistil, že žalobce dne 3. 9. 2018 podal u úřadu práce žádost o dávku péstounské péče odměna péstouna s nárokem ode dne 18. 8. 2018 z důvodu svěření nezletilé Z. G. do jeho péstounské péče rozsudkem Okresního soudu v Bruntále ze dne 28. 6. 2018. Žalobce je dědečkem nezletilé. Úřad práce si vyžádal vyjádření Městského úřadu Bruntál, odboru sociálních věcí, zda v případě žalobce se jedná o případ hodný zvláštního zřetele pro přiznání odměny péstouna. Městský úřad Bruntál ve vyjádření ze dne 12. 9. 2018 považoval případ žalobce za případ hodný zvláštního zřetele pro přiznání odměny péstouna, neboť životní úroveň žalobce a Z. G. po přiznání starobního důchodu žalobci ve výši cca 9 000 Kč měsíčně od března 2018 podstatně poklesla. Žalobce byl do té doby v evidenci úřadu práce a pobírá dávky hmotné nouze a příspěvek na bydlení. Nyní po přiznání starobního důchodu se bude nově rozhodovat o nároku na příspěvek na bydlení. Žalobce také pobíral na Z. příspěvek na péči ve výši 3 300 Kč. Městský úřad poukázal na to, že žalobce o nezletilou Z. řádně pečuje již od roku 2009 a zajišťuje její veškeré potřeby. Následně úřad práce žádost žalobce zamítl. Vycházel sice ze shora uvedeného vyjádření Městského úřadu Bruntál, s ním však nesouhlasil. Zjistil, že žalobce pobírá starobní důchod, příspěvek na bydlení, příspěvek na úhradu potřeb dítěte ve zvýšené výměře z důvodu závislosti v prvním stupni, příspěvek na dítě a příspěvek na péči, a celkové sociální a majetkové poměry žalobce a jemu svěřené Z. G. tak neodůvodňují považovat případ za hodný zvláštního zřetele pro nárok na odměnu péstouna - prarodiče.
5. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce včas odvolání, o kterém žalovaný rozhodl napadeným rozhodnutím, ve kterém zohlednil vyplácené dávky žalobci a konstatoval, že poté, co byl žalobci přiznán starobní důchod od března 2018 ve výši 9 360 Kč (faktická výplata ve výši 7 251 Kč z důvodu exekučních srážek) a příspěvek na úhradu potřeb dítěte od srpna 2018 ve výši 7 095 Kč, byly žalobci pro dostatečný příjem odejmuty dávky v hmotné nouze a celkový měsíční příjem rodiny se i přes jejich odejmutí oproti situaci před přiznáním starobního důchodu a příspěvku na úhradu potřeb dítěte zvýšil, ze sociálního a majetkového hlediska tak není důvod odměnu přiznat. Poukázal dále na to, že i v případě, kdy by žalobci byla přiznána odměna péstouna, nedošlo by ke zlepšení celkových sociálních a majetkových poměrů, protože se tato se považuje za příjem ze závislé činnosti podle zákona o daních z příjmu a

podléhá srážkám ze mzdy a přiznání této dávky by vedlo pouze k umoření pohledávek, což není smyslem sociálních dávek.

6. Podle ustanovení § 47j odst. 3 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně - právní ochraně dětí (dále jen „zákon OSPOD“), má nárok na odměnu pěstouna *osoba pečující nebo osoba v evidenci, která je rodičem nebo prarodičem otce nebo matky svěřeného dítěte, pouze v případech hodných zvláštního zřetele, zejména s ohledem na sociální a majetkové poměry osoby pečující nebo osoby v evidenci a jejich rodiny a s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu dítěte. Pro účely rozhodnutí o přiznání odměny pěstouna je krajská pobočka úřadu práce povinna si vyžádat vyjádření příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností.* Z důvodové zprávy k tomuto ustanovení vyplývá, že odlišně upravený nárok na odměnu pěstounů – prarodičů svěřeného dítěte, je jasným úmyslem zákonodárce a je odůvodněn následovně: *„návrh zákona upravuje odlišně odměnu pěstouna u osoby pečující a osoby v evidenci, která je rodičem nebo prarodičem jednoho z rodičů svěřeného dítěte, jsou-li k tomu závažné důvody zejména s ohledem na nepříznivou sociální situaci pěstouna (...). Odchylný režim odměňování je v případě pěstounské péče prarodičů odůvodněn tím, že prarodičům svědčí podle § 88 a násl. zákona o rodině podpůrná vyživovací povinnost ke svým vnukům za předpokladu, že své primární vyživovací povinnosti nemohou dostát rodiče dětí. Plněním vyživovací povinnosti se přitom vedle poskytování peněžitých plnění na uspokojení potřeb dítěte, rozumí rovněž zajišťování osobní péče o děti. Lze proto konstatovat, že v situacích, ve kterých nemohou zajistit osobní péči o dítě jeho rodiče a dítě je z tohoto důvodu svěřeno do pěstounské péče prarodiče nebo prarodičů, plní prarodiče výkonem pěstounské péče zároveň i svou vyživovací povinnost k dítěti, což naopak neplatí pro žádné jiné pěstouny zajišťující péči o dítě včetně pěstounů z řad příbuzných v linii pobočné. Vzhledem k tomu je opodstatněné ustanovení jiného režimu odměňování za výkon pěstounské péče u pěstounů – prarodiče a zakotvení fakultativního nároku prarodiče na odměnu za výkon pěstounské péče“.*
7. Zákonodárce přijatou úpravou tak mínil odměnu pěstouna prarodiči záměrně stanovit jako fakultativní nárok, a to za situace zvláštního zřetele hodného. Výklad tohoto ustanovení s neurčitou právní normou pak náleží správnímu orgánu. V posuzované věci ani úřad práce, ani žalovaný případ žalobce neshledali zvláštního zřetele hodný, neboť mají za to, že sociální situace žalobce a jemu svěřené vnučky přiznání odměny pěstouna jakožto výjimečné dávky neumožňuje.
8. Žalovaný při hodnocení sociální situace žalobce a jemu svěřené vnučky vyšel z celkových příjmů, které žalobce má, kterými jsou kromě starobního důchodu, ještě dávky státní sociální péče, a za zásadní považoval, že příjmem rodiny není jenom důchod žalobce, ale i příspěvek poskytovaný vnučce a příspěvek na péči. Z tohoto důvodu se odchýlil od závěru Městského úřadu Bruntál, který si v souladu s citovaným ustanovením § 47 odst. 3 zákona OSPOD vyžádal a který naopak uzavřel, že poté, co žalobci byl přiznán starobní důchod, příjmy rodiny celkově poklesly.

9. K tomu krajský soud dodává, že výkladu žalovaného a úřadu práce nelze vytknout ani nedostatečnost odůvodnění, ani logické pochybení. K žalobcově výtce, že byl započítán jeho plný starobní důchod, nikoliv důchod po srážkách, krajský soud uvádí, že vzhledem k tomu, že nárok na odměnu pěstouna není podmíněn konkrétní výší příjmu rodiny, není tento postup sám o sobě vadný, pokud byla zohledněna celková sociální situace žalobce, k čemuž došlo, protože žalovaný se probíhajícími exekucemi a skutečnou výší vypláceného starobního důchodu v napadeném rozhodnutí zabýval. K námitce žalobce, že příspěvek na péči mu bude odňat, neboť již bylo zahájeno řízení o odnětí této dávky, krajský soud poukazuje na ustanovení § 75 s. ř. s., ukládající soudu přezkoumat napadené rozhodnutí na základě skutkového a právního stavu, který tu byl ke dni přijetí napadeného rozhodnutí. Z tohoto důvodu není možné k řízení o odnětí dávky přihlídnout, neboť bylo zahájeno až pod dni napadeného rozhodnutí a jedná se tak o novou skutečnost, kterou lze zohlednit v případném řízení o nové žádosti o přiznání odměny pěstouna. Totéž platí o budoucích potížích žalobce při zajištění nového bydlení; pokud tato situace nastane, je možno ji zohlednit v případném řízení o nové žádosti, když ke dni napadeného rozhodnutí žalobce stále bydlel ve svém domě. Krajský soud souhlasí i se závěrem žalovaného, že zvýšené náklady na otop domu a náklady spojené s dopravou jsou žalobci částečně hrazeny jinými dávkami (příspěvek na bydlení a příspěvek na mobilitu).
10. Krajský soud uzavřel, že žalovaný při posouzení, zda případ žalobce je případ zvláštního zřetele hodný, přihlédl jak k zákonným kritériím, tedy sociální a majetkové situaci žalobce a jeho rodiny a ke zdravotnímu stavu jeho svěřené vnučky, tak se vypořádal se všemi žalobcem namítanými skutečnostmi, ze kterých žalobce dovozoval, že jeho případ je zvláštního zřetele hodný. Krajský soud se s tímto posouzením ztotožňuje. Jak bylo uvedeno výše, odměna pěstouna je pečující osobě, kterou žalobce je, poskytována pouze výjimečně, v případech zvláštního zřetele hodných, což je reakce na vyživovací povinnost, kterou prarodiče vůči dítěti mají, a to i podle úpravy přijaté tzv. novým občanským zákoníkem, § 910 odst. 1, 2 zák. č. 89/2012 Sb. Podle názoru krajského soudu skutečně v případě žalobce není žádná okolnost, která by přiznání odměny pěstouna odůvodňovala. Nepochybně nelehká sociální situace žalobce je řešena jinými dávkami sociálního zabezpečení, takže v souhrnu nepředstavuje mimořádný případ, čemuž odpovídá o to, že mu byly odňaty dávky v hmotné nouzi, které jsou jakousi „poslední záchranou“. Ani zdravotní stav vnučky žalobce nepředstavuje okolnost zvláštního zřetele.
11. Krajský soud pro úplnost dodává, že vyjádření Městského úřadu Bruntál není pro úřad práce závazné, úřad práce je pouze povinen si toto stanovisko vyžádat jako jeden z podkladů pro rozhodnutí, který je povinen takto hodnotit a může se též od něj odklonit, pokud své stanovisko odůvodní, což se stalo (srovnej např. rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 3 Ad 8/2013-35 ze dne 29. 6. 2015).
12. Za této situace krajský soud neshledal žalobu důvodnou, a proto ji zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s.

13. V řízení byl plně procesně úspěšný žalovaný, který v souladu s ustanovením § 60 odst. 2 s. ř. s. nemá právo na náhradu nákladů řízení; procesně neúspěšnému žalobci právo na

náhradu nákladů řízení nevzniklo. Soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je **možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Ostrava 1. srpna 2019

JUDr. Zora Šmolková
samosoudkyně